

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de minister van Justitie en Veiligheid,
mevrouw D. Yeşilgöz-Zegerius
Turfmarkt 147
2511 DP DEN HAAG

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon

contact@inspectie-jenv.nl

Projectnaam

Monitoring opvolging
aanbevelingen
bluswatervoorziening

Ons kenmerk

4786680

Kopie aan

i.a.a. voorzitters en
directeuren veiligheidsregio's,
gezaghebbers openbare
lichamen, RCDV

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 19 juli 2023

Onderwerp Monitoring: bluswatervoorziening inmiddels op orde?

Geachte mevrouw Yeşilgöz-Zegerius,

Met deze brief informeert de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna Inspectie) u over de stand van zaken rondom de monitoring van bluswatervoorziening in elf veiligheidsregio's. Deze monitoring volgt op het onderzoek dat de Inspectie in 2019 heeft gedaan naar de bluswatervoorziening in alle vijftientig veiligheidsregio's. Destijds was de conclusie dat elf van de vijftientig veiligheidsregio's de bluswatervoorziening niet op orde hadden. In 2022 besloot de Inspectie deze elf veiligheidsregio's opnieuw te monitoren. Uit deze monitoring concludeert de Inspectie dat negen van de elf veiligheidsregio's de bluswatervoorziening inmiddels op orde hebben. De twee resterende veiligheidsregio's, te weten Gooi en Vechtstreek en Flevoland dienen sluitende afspraken te maken over de taken, de bevoegd- en verantwoordelijkheden, het structureel overleg en de toekomstbestendigheid van de bluswatervoorziening. Over Caribisch Nederland concludeert de Inspectie dat de bluswatervoorziening op de drie eilanden geïnventariseerd is, maar dat de bluswatervoorziening nog niet op orde is. De drie openbare lichamen zullen eveneens nog flinke stappen hiertoe moeten zetten.

Het inspectierapport van 2019

Op 15 september 2018 brak brand uit in de Sint Urbanuskerk in Amstelveen, waarbij een groot deel van de kerk werd verwoest. Naar aanleiding van deze brand is toen door de Inspectie Justitie en Veiligheid onderzoek gedaan naar met name de bluswatervoorziening. De Inspectie concludeerde in haar rapport van 23 april 2019 dat er onvoldoende sturing en regie was bij de gemeente, dat overeenkomsten tussen de gemeente, het waterleidingbedrijf en de veiligheidsregio niet volledig waren en dat het ontbrak aan structureel overleg tussen de betrokken partijen. Ook de informatievoorziening bij de brandweer zelf was voor verbetering vatbaar. De Inspectie deed aanbevelingen aan de gemeente, de veiligheidsregio en het waterleidingbedrijf om op deze punten verbetering aan te brengen.

Het onderzoek was voor de Inspectie ook aanleiding de voorzitters van de andere veiligheidsregio's aan te bevelen de eigen bluswatervoorziening nader in ogenschouw te nemen, waar nodig verbeteringen aan te brengen en de Inspectie

hiervan op de hoogte te stellen. Alle veiligheidsregio's hebben aan dit verzoek gehoor gegeven en in 2020 de Inspectie hierover schriftelijk bericht.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Op basis van de uitkomsten van deze inventarisatie concludeerde de Inspectie in [haar brief](#) aan de veiligheidsregio's¹ dat de bluswatervoorziening in alle veiligheidsregio's zowel bestuurlijk als operationeel op de agenda stond. De helft van het aantal veiligheidsregio's had de actualisatie al afgerond; de overige veiligheidsregio's waren hier nog mee bezig.

Datum
19 juli 2023

Ons kenmerk
4786680

De Inspectie sprak in haar brief de verwachting uit dat de veiligheidsregio's de ingezette actualisering van de bluswatervoorziening verder voortzetten. Verder ging de Inspectie ervan uit dat de veiligheidsregio's die de bluswatervoorziening nog niet (volledig) op orde hadden, de actualisatie uiterlijk in 2021 zouden hebben afgerond. De minister van Justitie en Veiligheid is destijds over de bevindingen en verwachtingen van de Inspectie geïnformeerd.

Een nieuwe uitvraag

De Inspectie heeft eind 2022 de elf veiligheidsregio's die de bluswatervoorziening in 2019 nog niet op orde hadden opnieuw gevraagd schriftelijk een stand van zaken te geven op basis van dezelfde checklist die in 2019 is gebruikt. Het gaat om de volgende veiligheidsregio's: Groningen, Noord-Holland Noord, Gooi- en Vechtstreek, Flevoland, Kennemerland, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid, Zeeland en Zuid-Limburg.

In de uitvraag die in 2019 bij alle vijftientig veiligheidsregio's heeft plaatsgevonden, zijn de drie openbare lichamen in Caribisch Nederland niet meegenomen. Uit het contact dat de Inspectie sindsdien met het Brandweerkorps Caribisch Nederland (hierna BKCN) heeft gehad is gebleken dat de bluswatervoorziening daar eveneens problemen kent. Vandaar dat de Inspectie in de recente monitoring ook de drie openbare lichamen heeft verzocht een stand van zaken te leveren. Voor deze uitvraag is een soortgelijke, deels voor Caribisch Nederland aangepaste, checklist gebruikt.

Op basis van de ontvangen gegevens komt de Inspectie tot het volgende beeld van de bluswatervoorziening bij respectievelijk de veiligheidsregio's in Europees Nederland en de openbare lichamen in Caribisch Nederland.

De bevindingen van de inventarisatie bij de veiligheidsregio's in 2022 in Europees Nederland

1 Toekomstbestendigheid

Negen van de elf veiligheidsregio's zijn actief bezig de bluswatervoorziening toekomstbestendig te maken, zodat de brandweer verzekerd blijft van voldoende bluswater. Dit gebeurt projectmatig en in een samenwerkingsverband tussen gemeenten, waterleidingbedrijven en de veiligheidsregio's. De resterende twee veiligheidsregio's hebben geantwoord dat een grotere inspanning van een aantal partijen nodig is om ten aanzien van de bluswatervoorziening tot een optimale situatie te komen. Bij zowel brandweer, gemeenten als drinkwaterbedrijven leeft

¹ [Brief aan veiligheidsregio's over opvolging aanbevelingen bluswatervoorziening | Brief | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](#)

het besef dat de brandweer voor een belangrijk deel afhankelijk zal blijven van openbare brandkranen, geboorde putten en open water. Eén onderzochte veiligheidsregio maakt inmiddels geen gebruik meer van openbare brandkranen, maar neemt bij een inzet eigen bluswater mee. Steeds meer veiligheidsregio's maken gebruik van technologische innovaties, veelal als aanvulling op de bestaande bluswatervoorziening. Zo wordt in toenemende mate geïnvesteerd in het (groot)watertransport met behulp van waterwagens en pompelampen met een groot vermogen.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
19 juli 2023

Ons kenmerk
4786680

2 Organisatie

Voor de elf door de Inspectie onderzochte veiligheidsregio's is duidelijk waar de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden rondom de bluswatervoorziening zijn belegd. De gemeenten zijn wettelijk verplicht te voorzien in bluswater. Zes van de elf onderzochte veiligheidsregio's hebben de taken en bevoegdheden gedefinieerd en belegd in een (soms anders genoemde) regionale handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid. Twee veiligheidsregio's verwachten dit in 2023 bestuurlijk vast te stellen. Eén veiligheidsregio volgt het landelijke beleid bluswatervoorziening, maar dat is nog niet in regionaal beleid vertaald. In twee veiligheidsregio's zijn de taken en bevoegdheden nog niet vastgelegd.

3 Overeenkomsten en afspraken

De elf veiligheidsregio's hebben na de brand in Amstelveen de overeenkomsten en afspraken met gemeenten, drinkwaterbedrijven en henzelf op het gebied van beheer en onderhoud opnieuw tegen het licht gehouden. Negen van de elf veiligheidsregio's hebben afspraken over plaatsing en onderhoud van brandkranen vastgelegd in overeenkomsten met drinkwaterbedrijven en gemeenten. Twee van de elf veiligheidsregio's gaan dit in 2023 alsnog vastleggen.

4 Overleg

Het structureel periodiek overleg tussen de brandweer en de drinkwaterbedrijven is in zeven van de elf veiligheidsregio's op alle niveaus geregeld. Twee veiligheidsregio's zullen dit op korte termijn realiseren. In de overige twee veiligheidsregio's vindt weliswaar een vorm van overleg plaats, maar is dit niet structureel geregeld. Hier onderkennen naast de brandweer ook de gemeenten de noodzaak voor structureel overleg, waarbij overlegd wordt over zowel beleid en advisering als regulier onderhoud en beheer. Deze veiligheidsregio's zeggen nu de regie voor dit overleg op zich te nemen.

5 Registratie

De Inspectie heeft een beeld gekregen van de manier waarop het proces van melden, verhelpen en terug melden van geconstateerde gebreken bij de bluswatervoorziening verloopt. Alle veiligheidsregio's kennen een registratiesystematiek voor defecten aan brandkranen. Het actief terugkoppelen van uitgevoerde reparaties door drinkwaterbedrijven aan de veiligheidsregio's is bij acht van de elf veiligheidsregio's geregeld. Bij drie veiligheidsregio's is dit niet geregeld of onduidelijk. Daar staat tegenover dat tien van de elf veiligheidsregio's toegang hebben tot digitale systemen van de drinkwaterbedrijven, zodat ze zelf kunnen monitoren wat de status van de reparatie is of dat de gebreken verholpen zijn.

6 Informatievoorziening aan de brandweer

De informatievoorziening aan de brandweer over de bluswatervoorziening is sinds april 2016 afgesproken. De 25 veiligheidsregio's en de VEWIN² hebben destijds een Model Diensten Niveau Overeenkomst (DNO) vastgesteld. Dit model DNO bevat afspraken over het uitwisselen van gegevens tussen drinkdrinkwaterbedrijven en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) als landelijke uitvoeringsorganisatie van de veiligheidsregio's. Het NIPV maakt voor de invoer, verwerking en ontsluiting van de gegevens gebruik van het systeem Geo4OOV³. Op basis van het model DNO is de veiligheidsregio verantwoordelijk voor het actueel houden van de eigen brandkraangegevens in het operationele systeem, waarvan de eenheden op straat gebruik maken. In de praktijk blijkt dat het uitwisselen van informatie tussen het NIPV en de veiligheidsregio's over de bluswatervoorziening inmiddels overal gebeurt. Alle veiligheidsregio's hebben de systematiek in de eigen operationele informatievoorziening ten behoeve van de operationele eenheden geïmplementeerd. Met behulp van mobiele dataterminals in de voertuigen en toegepaste applicaties in bijvoorbeeld smartphones hebben de eenheden op straat tijdens een incident inzicht in de bluswatervoorzieningen.

De bevindingen van de inventarisatie bij de openbare lichamen⁴ in Caribisch Nederland

Net als in Europees Nederland is het thema bluswatervoorziening ook in Caribisch Nederland belangrijk; het slagvaardig kunnen optreden van het Brandweerkorps Caribisch Nederland (BKCNC) hangt hiermee samen. Net als in Europees Nederland zijn de openbare lichamen verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening. In 2021 hebben de openbare lichamen en de BKCNC de Handreiking Bluswatervoorziening BES 2020 vastgesteld.

De Inspectie heeft de openbare lichamen van Bonaire, St. Eustatius en Saba benaderd. Alle drie de openbare lichamen hebben een reactie verstuurd. Op Bonaire, St. Eustatius en Saba heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de bluswatervoorzieningen. De mogelijkheden voor de bluswatervoorzieningen verschillen per eiland.

Bonaire

Bonaire beschikt over een waterleidingnetwerk dat voor bluswater kan worden gebruikt. Op Bonaire is in 2021 een nulmeting gedaan. Er is toen gekeken naar de ligging van de bluswatervoorzieningen, de bereikbaarheid, de aanduidingen en de werkzaamheid. Niet alle brandkranen (hydranten) werkten of konden worden gevonden en op enkele plaatsen ontbrak de aanduiding. Daarop is in het eerste kwartaal van 2023 actie ondernomen om alle onbekende hydranten te vinden, de defecte hydranten werkbaar te maken en een aantal hydranten opnieuw aan te duiden.

² De VEWIN is de koepelorganisatie van drinkdrinkwaterbedrijven in Nederland.

³ GEO4OOV is een systeem dat het NIPV namens de 25 veiligheidsregio's beheert en dat is bedoeld om zogenaamde geografische data uit te wisselen tussen veiligheidsregio's onderling en tussen veiligheidsregio's en ketenpartners.

⁴ Een openbaar lichaam in Caribisch Nederland is vergelijkbaar met een gemeente in Europees Nederland.

Het Water en Energie Bedrijf Bonaire (WEB), het BKCN en het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) voeren gesprekken met elkaar over taken, verantwoordelijkheden, onderhoud, beheer en registratie. De verwachting van het openbaar lichaam is dat medio 2023 sluitende afspraken gemaakt kunnen worden.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Datum
19 juli 2023

Ons kenmerk
4786680

Saba

Een waterleidingnetwerk ontbreekt op Saba, en er zijn geen zoetwaterbronnen aanwezig. Op Saba bevinden zich (particuliere) waterbakken, cisterns geheten, waaruit bluswater wordt geput. Particuliere tankwagens vervoeren (drink)water over het eiland. De bluswagens van de brandweer kunnen worden aangesloten op deze tankwagens.

Op basis van het hier bovengenoemde, de Handreiking en een schouw in 2022 is het openbaar lichaam Saba in nauwe samenwerking met de BKCN bezig met het schrijven van een beleids- en actieplan om voldoende toegang tot bluswater te creëren. In het bluswaterbeleid zal de gewenste bluswatersituatie worden beschreven, waarin onderhoud en beheer worden meegenomen. De verwachting van het openbaar lichaam is dat dit in 2023 gereed is.

St Eustatius

De reactie van St. Eustatius bestond uit een overzicht van de huidige, bij hen bekende bluswatervoorzieningen op het eiland. Dit is voor een beoordeling niet voldoende. Het betekent dat bij het openbaar lichaam St. Eustatius opnieuw informatie zal worden opgevraagd.

Conclusie

De elf opnieuw bevroegde veiligheidsregio's in Europees Nederland hebben sinds 2019 stappen gezet ter verbetering van de bluswatervoorziening. Twee van de elf veiligheidsregio's, te weten Gooi en Vechtstreek en Flevoland hebben echter de beoogde actualisatie van het bluswaterbeleid eind 2022 nog steeds niet gerealiseerd. Het gaat dan vooral om sluitende afspraken tussen gemeenten, drinkwaterbedrijven en de brandweer over taken, bevoegd- en verantwoordelijkheden, structureel overleg en toekomstbestendigheid van de bluswatervoorziening. De Inspectie zal deze twee veiligheidsregio's aanschrijven met vermelding van de geconstateerde tekortkomingen en deze veiligheidsregio's verzoeken de stand van zaken aan het einde van 2023 aan te leveren.

Voor Caribisch Nederland constateert de Inspectie dat voor Bonaire en Saba de bluswatervoorziening op de bestuurlijke agenda staat en dat Bonaire en Saba er werk van maken om de bluswatervoorziening te verbeteren. Van St. Eustatius is de status van de bluswatervoorziening niet bekend. De Inspectie ziet aanleiding om aan het openbaar lichaam van St. Eustatius meer informatie op te vragen om een beter beeld van de bluswatervoorziening te krijgen. De Inspectie zal aan het einde van 2023 bij de openbare lichamen opnieuw de stand van zaken opvragen en de voortgang monitoren.

Tot slot

De voorzitter en de directeurs van de onderzochte veiligheidsregio's, de RCDV en de gezaghebbers van de drie openbare lichamen hebben een afschrift ontvangen van deze brief. De Inspectie zal deze brief ook op haar website plaatsen.

Hoogachtend,

P.C.J. Neuteboom

Hoofdinspecteur-directeur Politie, Security en Crisisbeheersing

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
19 juli 2023

Ons kenmerk
4786680